

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Auteur: dr.Ella de Hullu, Biosintrum

Factsheet 5:

Vroege of late oogst van lisdodde voor de toepassing in de bouw (isolatiemateriaal en platen)

Lisdodde is een plant die aan het eind van het jaar de nog aanwezig voedingsstoffen opslaat in de ondergrondse delen. Dit is een proces dat begint in de herfst en gaat door tot december/januari.

Afhankelijk van de doelstelling van de lisdoddeteelt kan vroeger of later geoogst worden. Nog groene lisdodde oogsten is vooral goed als het gewas wordt gebruikt voor veevoer of om voedingsstoffen uit het water te halen (waterzuivering). Voor bouw materiaal is het belangrijk dat de stikstof en fosfaat gehalten in het organisch materiaal lager zijn en daarom is een oogst op het moment dat de meeste voedingsstoffen in de ondergrondse delen opgeslagen zijn noodzakelijk. Echter ook dan is er nog een keuze of de oogst plaats vindt in december/januari of in februari/maart. In de literatuur zijn de verschillen in het geoogste materiaal beschreven.

Oogstmomenten

December	Februari
Hoger vochtgehalte	Droger
Grotere oogst	Minder oogst
Droge stof gehalte ongeveer gelijk	Droge stof gehalte ongeveer gelijk
	Vezels zijn harder en schoner
Minder zwarte plekken op de bladeren	
Iets hogere NPK gehalten in de stengels	Lagere NPK gehalten in de stengels
Biologische activiteit (fauna) op laag niveau	Biologische activiteit (fauna) op laag niveau
Bodembeschadiging en waterstanden vergelijkbaar met febr.	
Stengels staan (grotendeels) rechtop en zijn makkelijker te snijden	Meer stengels liggen en daardoor moeilijker te snijden

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Voor bouw- en isolatie materiaal is het belangrijk dat een groot deel van de nutriënten met name stikstof en fosfaat) (en daarmee de hoeveelheid eiwit in het materiaal) in de ondergrondse delen zijn opgeslagen.

Als de Stikstof en Fosfaat gehalten in het materiaal te hoog zijn is de kans dat er een grote kans dat schimmels en dieren problemen veroorzaken in de toepassingen. De afname van N en P gehalten verloopt geleidelijk en gaat, in lisdodde, vrij lang door (de planten blijven relatief lang groen). Uit de verschillende metingen blijkt een vrij groot verschil in gehalten tussen percelen en tussen jaren.

Lisdodde bevat per "sigaar" ongeveer 300.000 zaden. Bij de verwerking als isolatiemateriaal en platen is de aanwezigheid van het zaad ongewenst. Op welke wijze met de zaden wordt omgegaan is nog onderwerp van discussie, een heel vroeg oogst om de "sigaren" te oogsten of eruit schonen als ze nog niet opengebarsten zijn, zijn nog opties.

In de experimenten voor de ketenopbouw en opschaling van het proces in de Hegewarren is het daarom belangrijk in de praktijk het optimale moment van oogsten te leren kennen. Waar ligt de grens van acceptabele stikstof en fosfaat gehalten, en waar ligt de grens in nog acceptabele droog- en vervoerskosten. Om hierin meer duidelijkheid te verkrijgen worden in de Hegewarren op verschillende momenten geoogst december en januari/febr.

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Oogst eind februari

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Oogst begin December 2025

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Projectpartners:

Biosintrum

<https://biosintrum.nl>

Stichting Veen Innovatie Polder Hegewarren

<https://vip-hegewarren.frl>

Bouwgroep Dijkstra Draisma

<https://www.bgdd.nl>

Studio Tjeerd Veenhoven

<https://www.tjeerdveenhoven.com>

Jongbloed agro B.V.

<https://voan.nl/leden/onze-leden/jongbloed-agro-bv>

Colofon:

In het project Pilot Productiestraat Bio Based worden de productietechnieken ontwikkeld om gewassen uit de natte teelt te verwerken tot bouwmaterialen. In dit initiatief werken de partners samen aan de waardeketen van de toekomst en dragen zo bij aan de ontwikkeling van een circulaire, bio based economie. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door de provincie Fryslân (Openstellingsbesluit GLB-NSP Samenwerking voor innovatie EIP 2024 provincie Fryslân). Informatie & contact: Stichting Biosintrum: <https://biosintrum.nl>